

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לקדושים אשר בארץ חי"ל זיע"א

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מוֹנַח זְרֵקָא סְגוּל) שְׁמַע יְדִנְדָּה קוֹל יְהוּדָה (דברים ל"ג, ז)

רבי יוסף חיים מאסקאוויטש מבאר¹: זא"ת גימטריא צו"ם קו"ל ממו"ן, וזה ג' דרכי התשובה. וכתב האר"י שהעיקר הוא קו"ל תורה ותפלה, שלזה אין צריך כסף ואין צריך כח כמו לממון וצום. וזהו כי קולך ער"ב², שקו"ל שקול כשני האחרים שגימטריא רע"ב כנודע, וזהו זא"ת ליהודה שמע ה' קו"ל יהודה, הקו"ל יהודה הוא די בעד זא"ת ונחשב כאילו קיים זאת ליהודה. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מונח זרקא סגול), יכול להניח את "זאת" ולתקן את החטא, הרמז בזרקא, צורת נחש³, ע"י וַיֹּאמֶר, סגול, שלש נקודות, אמירה של קול תורה ותפילה, השקולים כשלשת העינים צום, קול וממון. שלום המאירי

רמז נוסף: במסכת סוכה (נב עא) מבואר שלעתיד לבוא יהיו שני משיחים, משיח בן יוסף שיהרג, ואחריו משיח בן דוד.

רבי יוסף שוגרוויטש מבאר⁴ שהמשיחים רמזים בטעמים:

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מונח זרקא סגול). טעם של שמחה⁵. וכאן רומז לביאת משיח בן דוד, שאז תהיה שמחה. ולקמן בברכת יוסף נאמר (דברים לג, יז) בְּכֹרֶשׁוֹרָו (קדמא ואזלא) הָקָר לֹו (מונח רביעי), רמז למשיח בן יוסף שיבוא תחילה (קדמא) ויהרג (אזלא), ואחר כך מונח רביעי, שמשיח בן דוד, הבא מהבן הרביעי של יעקב אבינו יהיה מונח בעולם.

¹ חסדך מחיים, רבי יוסף חיים מאסקאוויטש, אדמו"ר משאץ, ברוקלין תשע"ו, עמ' תשפ.

² שיר השירים ב, יד: הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עֵרֵב.

³ ראה בן איש חי, רבי יוסף חיים מבגדד, הלכות שנה שניה, פרשת צו (פתיחה): "זאת התורה, כלומר צום קול ממון שמספרם זאת... גם בזכות שלימות שלשה אלה יתוקן חטא פגם אדם הראשון שחטא בדרדר, שהחליף ר' בד' וד' בר', כמו שכתבו המקובלים ז"ל על פסוק וקו"ץ ודרד"ר תצמיח לך, ועל ידי שלש אלה שמספרם ת"ח, יתוקן פגם של דרד"ר שמספרו ת"ח".

⁴ נר תמיד תורה מהדורה תנינא, רבי יוסף שוגרוויטש, לונדון תשעב, עמ' קעב.

⁵ מציין לזוהר חדש שיר השירים מאמר אותיות טעמים ונקודות, שם מבואר שזרקא סגול הוא טעם של שמחה.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מוֹנֵחַ זֶרְקָא סְגוּלָּה) שְׁמַע יְדוֹד קוֹל יְהוּדָה

(מִהַפֵּךְ פֶּשֶׁטָא מוֹנֵחַ זֶרְקָא קֶטָן) וְאֵל-עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ (טַפְחָא אֲתַנְחַתָּא) (דְּבָרִים ל"ג, ז')

חז"ל שואלים⁶ מפני מה נסמכה הברכה ליהודה לראובן ומה הקשר שרמוז במלה "וזאת". ותשובתם שמשה ביקש למען יהודה כי הוא גרם לראובן שיודה⁷, ביקש ששולדו של יהודה יהיה כשל ראובן⁸.

רבי צבי יחיאל מיכל סג"ל מבאר⁹ שנרמז בטעמים: וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר (מונח זרקא סגול), שהיו עצמותיו של יהודה מונחים בארון זרקא מגולגלין, ומשה ביקש עליהם סגולה ואמר שְׁמַע יְדוֹד קוֹל יְהוּדָה (מהפך פשטא מונח זקף קטן) וְאֵל-עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ (טפחא אתנחתא) והפירוש משה הפך סדר הפשוט של סדר השבטים, שהניח את שמעון ולוי היותר גדולים מיהודה ובירך את יהודה הקטן לפניו, וזהו זקף קטן, והסמיכו לראובן כדי שישמע ה' לקול יהודה ויביאנו באתנחתא אל עמו בזכות שגרם לראובן שיודה.

רמז נוסף: רבי אברהם שטרן מבאר¹⁰ שהטעמים רומזים על עם ישראל:

בשם יהודה יש השם הו"ה ב"ה כולו ועוד אות ד', להורות שבני ישראל המכונים יהודים מקדשים את שמו הגדול בד' קדושות בכל יום. ואמר משרע"ה וְזֹאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר, ישראל שנקרא על שמו אחר מונח, שינוחו בארצם זרקא סגול, עם סגולה יזרקו בגלות ששם לא יסור שבט המכה ומעניש מיהודה, ובכל פעם שיתפללו וישבו אל ד' שְׁמַע יְדוֹד קוֹל יְהוּדָה ויצילו מידם, וזה מהפך פשטא מונח קטן, פלא גדול, היפך הפשוט שאומה קטנה כישראל, שהם כשה אחת בין שבעים זאבים, תהיה להם הנחה ומנוחה פעם בפעם בין שונאי ישראל. וזה יהיה בכל עת עד וְאֵל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ, שישבו לארץ, ויהי עם כבראשונה, ואז ידיו רב לו, שמשח בן דוד משבט יהודה ילחם כנגד גוג ומגוג ויעזר מצריו תהיה.

וַיֹּאמֶר שְׁמַע יְדוֹד קוֹל יְהוּדָה וְאֵל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ (אֲתַנְחַתָּא) (דְּבָרִים ל"ג, ז')

במסכת סוטה (דף ז עב) נאמר¹¹ שאע"פ שחזרו עצמות יהודה למקומן, לא הכניסוהו לישיבה של מעלה, עד שמשה אמר "וְאֵל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ".

רבי ישראל אהרן קלצקין, מעדני הפרשה, מבאר שנרמז בטעם וְאֵל עַמּוֹ תִּבְיָאֲנֻ (אתנחתא), שנח במקומו הראוי לו.

⁶ בגמ' שהובאה לעיל מכות דף יא עב: "וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב יחי ראובן ואל ימות וגו' וזאת ליהודה", וכן סוטה ז עב, בבא קמא צב עא.

⁷ רש"י בבא קמא דף צב עא: "מדרש אגדה הוא בתנחומא, מכיון שהודה יהודה ואמר צדקה ממני, עמד ראובן ואמר אני בבלתי יצועי אבי".

⁸ רש"י מכות דף יא עב.

⁹ צמח הצבי, רבי צבי יחיאל מיכל סג"ל, ירושלים תשנח, עמ' תקסד.

¹⁰ מליצי אש - סיון שטרן, רבי אברהם שטרן, ורנוב תרצג עמ' סג.

¹¹ "ולא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דרקיעא ואל עמו תביאנו".